

Vilija Salienė
Antanas Smetona

Lietuvių kalba

Pirma knyga

Skaitau

9–10

Turinys

Pratarmė	7
Kartojimas	8
1. Skaitau ir suprantu, apie ką yra tekstas	14
2. Kas man padeda suprasti tekstą	16
3. Kokia kalbinė teksto raiška man jau pažįstama	18
4. Kokias teksto skaitymo strategijas moku taikyti	22
5. Kartuju rašybos taisykles	24
6. Kartuju skyrybos taisykles	26
Leksikologija ir dialektologija	28
7. Ką žinau apie leksikologiją	30
8. Tarmių mokslas	32
9. Aukštaičiai	34
10. Žemaičiai	36
11. Bendrinė kalba ir tarmės	38
12. Tarmybės – kalbos įdomybės	40
13. Tarmybės – kalbos puošmenos ar draiskanos?	44
14. Leksikos normos ir gyvenimas	46
Skaitau	48
15. O kodėl aš skaitau	50
16. Teksto skaitymo ypatumai	54
17. Kaip suprasti tekstą: tema	56
18. Dar apie teksto temą	62
19. Kaip suprasti tekstą: problema	64
20. Kaip suprasti tekstą: pagrindinė mintis	66
21. Kaip suprasti tekstą: faktas ir nuomonė, detalė ir visuma	68
22. Kaip suprasti tekstą: klausimai ir perfrazavimas	70
23. Kaip suprasti tekstą: reikšminiai žodžiai ir tikslinė teksto peržvalga	72
24. Skaitau įvairių žanrų negrožinius tekstus	82
25. Kaip suprasti tekstą: tema, pagrindinė mintis, problema	90
26. Kaip suprasti tekstą: tiesioginė ir perkeltinė prasmė	96
27. Kaip suprasti tekstą: potekstė	100
28. Kaip suprasti tekstą: kontekstas	108

29. Skaitau tekstą ir ieškau jame reikiamos informacijos: medžiagos atranka ir sisteminimas, išrašai ir citavimas	114
30. Skaitau, kalbu, rašau	120
Kalbotyros pagrindai	122
31. Ikirašytinis tautos ir kalbos raidos periodas – baltai	128
32. Lietuviškos raštijos raida	134
33. Lietuvių raštijos veikėjai ir lietuvių kalbos tyrėjai	142
Apibendrinimas	144
34. Mokiausi suvokti skaitomą ir klausomą tekstą	150
35. Sužinojau apie lietuvių kalbos raidą ir jos tyrėjus	152
36. Sužinojau apie lietuvių kalbos tyrėjus	154
37. Sužinojau apie lietuvių kalbos tarmes ir bendrinę kalbą	156
38. Mokiausi skirti dalykinį, publicistinį ir meninį stilių	158
39. Mokiausi suvokti skaitomą tekstą	166
40. Prisimenu, ką jau moku apie tekstą	170
41. Dar apie tekstą	172
42. Kas man padeda suprasti tekstą	176
43. Piešinys (ilustracija) – irgi tekstas	178
Santrumpos	180

Vilija Salienė
Antanas Smetona

Lietuvių kalba

Antra knyga

Rašau

9–10

Turinys

Pratarmė	7
Kartojimas	8
1. Kartoju kalbos dalis	10
2. Kaip skirstomos kalbos dalys	12
3. Morfologinės linksniuojamųjų kalbos dalių ypatybės	14
4. Morfologinės veiksmažodžio ir jo išvestinių formų ypatybės	16
5. Kartoju žodžių sandarą ir darybą	18
6. Kartoju sakinio dalis	22
Sintaksė	24
7. Prisimenu, kas yra sudėtinis sakinyš	26
8. Prisimenu sudėtinių sakinių skyrybą	28
9. Sudėtiniai prijungiamieji sakiniai	30
10. Sudėtinių prijungiamųjų sakinių skyryba	32
11. Šalutinių sakinių rūšys. Tarinio ir pažyminio šalutiniai sakiniai	34
12. Veiksnių ir papildinio šalutiniai sakiniai	36
13. Aplinkybių šalutiniai sakiniai	38
14. Šalutinių sakinių laipsniai	40
15. Šalutinių sakinių sintaksiniai sinonimai	42
16. Sudėtiniai sujungiamieji sakiniai ir jų skyryba	44
17. Dar apie sudėtinius sujungiamuosius sakinius ir jų skyrybą	46
18. Sudėtiniai bejungtukiai sakiniai	48
19. Sakinio skyryba priklauso nuo prasmės	50
20. Dar apie sakinių prasminius ryšius	52
21. Sudėtiniai mišrieji sakiniai	54
22. Dar apie sudėtinius mišriuosius sakinius	56
23. Vientisinio ir sudėtinio sakinių apibendrinimas	58
24. Dar apie sintaksę ir skyrybą	60
Rašymo procesas	62
25. Rašymo tikslas ir adresatas	66
26. Kokių man reikia dalykinių tekstų	68
27. Pasirengimas rašyti: medžiagos rinkimas ir tvarkymas	70
28. Pasirengimas rašyti: išraišai ir citatos	72
29. Rašymo eiga: gera pradžia – pusė darbo	74
30. Rašymo eiga: galimos dėstymo strategijos	76
31. Rašymo eiga: apibendrinu	78
32. Rašymo eiga: variantų skaitymas ir aptarimas	82
33. Rašymo eiga: teksto tobulinimas ir redagavimas	86

34. Rašymo eiga: teksto tobulinimas ir redagavimas kompiuteriu	88
35. Rašymo eiga: teksto keitimų sekimo funkcija	90
36. Pamėginsiu suderinti reikalavimus ir savo rašymo stilių	92
37. Glaustumas – išminties brolis	96
38. Rašymas atsižvelgiant į adresatą	98
39. Samprotaujamojo teksto atmaina – straipsnis	100
40. Rengiuosi rašyti straipsnį	102
41. Rašau straipsnį.....	104
42. Rašau charakteristiką ir rekomendaciją	110
43. Rašau recenziją ir anotaciją.....	114
Mokyklinė esė ir kūrybiniai bandymai.....	116
44. Kas yra mokyklinė esė	120
45. Mokyklinės esė tipai ir galimos dėstymo strategijos.....	122
46. Aiškinimas ir argumentavimas	124
47. Mokyklinės esė rašymas ir teksto tvarkymas	126
48. Kam to reikia?.....	128
49. Literatūrinė esė	130
50. Miniatiūra	132
51. Novelė	134
52. Eilėraštis	136
53. Dedikacija.....	140
Apibendrinimas	142
54. Sužinojau daugiau apie sudėtinius sakinius	144
55. Mokiausi nedaryti skyrybos klaidų.....	146
56. Mokiausi nedaryti rašybos klaidų	148
57. Pakartojau rašymo seką.....	150
58. Mokiausi rašyti tekstus.....	152
59. Ką sužinojau apie sudėtinius sujungiamuosius, bejungtukius ir mišriuosius sakinius	154
60. Apibendrinu kalbos ir sakinio dalis.....	156
61. Kokius įgūdžius tobulinau: stengiausi rašyti be rašybos klaidų	158
62. Dar apie rašybą ir skyrybą.....	160
63. Mokiausi rašyti įvairius tekstus	162
64. Mokiausi kurti	164
65. Kartojau rašybos taisykles.....	166
66. Apibendrinu gramatikos žinias: prisimenu kalbos dalis.....	168
67. Kartojau sakinių rūšis.....	172
68. Dar apie sakinių rūšis.....	174
69. Dar kartą apie skyrybą.....	176
70. Kartojau pagrindines skyrybos taisykles.....	178
Santrumpos.....	180

Vilija Salienė
Antanas Smetona

Lietuvių kalba

Trečia knyga

Kalbu

9–10

Turinys

Pratarmė	7
Kartojimas	8
1. Kalbėdamas ir rašydamas laikais kalbos normų	10
2. Ką jau moku apie kirtį	14
3. Aiškinu ir argumentuoju	16
4. Samprotauti raštu gerokai sunkiau	18
Kirčiavimas	20
5. Penkios kirčiavimo taisyklės	22
6. Kas tas Ferdinandas de Sosiūras?	24
7. Net keturios vardažodžių kirčiuotės	26
8. Dar apie keturias vardažodžių kirčiuotes	28
9. Didžiosios kirčiavimo pagalbininkės – priesagos	30
10. Kaip kirčiuojamas veiksmažodis?	32
11. Priesagos <i>-inis</i> vedinių kirčiavimas	34
12. Dar kelios kirčiavimo įdomybės	36
13. Ar kai kurie žodžiai man netrukdo kalbėti?	38
Kalbu viešai	40
14. Kas yra viešasis kalbėjimas	42
15. Rengiuosi viešajai kalbai: tema, pagrindinė mintis, tikslas	44
16. Rengiuosi viešajai kalbai: renku medžiagą	46
17. Komponentuoju kalbą: įžanga ir pagrindinė mintis	48
18. Komponentuoju kalbą: teiginių dėstymo tvarka	50
19. Komponentuoju kalbą: apibendrinimas	52
20. Mokausi sakyti kalbą – repetuoju	54
21. Ko reikia gerai kalbai	56
22. Teksto santrauka kompiuterine turinio pristatymo programa	58
23. Viešas teksto, rodant skaidres, pristatymas	60
24. Dialoginis viešasis kalbėjimas	62
25. Dalykinis pokalbis	64
26. Interviu	68
27. Diskutavimo pagrindai	70
28. Vadovavimas diskusijai ir argumentavimas	72
29. Diskutavimo nesklaidumai	76

Apibendrinimas	78
30. Mokiausi viešai kalbėti	80
31. Sužinojau, kokie yra lietuvių kalbos kirčiavimo sistemos bendriausi dėsningumai	82
32. Sužinojau, kaip kirčiuojami veiksmažodžiai, priesagos <i>-inis</i> vediniai ir kt.	84
33. Pakirčiuokime	86
34. Ko mokiausi: apie dialoginį viešąjį kalbėjimą	88
35. Viešasis kalbėjimas – sunkus, bet įveikiamas darbas	90
36. Geras kalbėtojas – dažniausiai ir geras klausytojas	92

Vilija Salienė
Antanas Smetona

Lietuvių kalba

Priedai

